

ÎNTRE UNU ȘI DOI NU EXISTĂ NUMERE RAȚIONALE

Autor: Iuliana-Diana Petrescu | 26 februarie 2024

O poveste de dragoste aproape banală, de Toma Bucuroiu (Univers, 2023)

Conștiința permanentă a morții poate să cauzeze o manie de colecționar sau muzeograf. Dar, colac peste pupăză, cu acest soi odios (care, mînuit bine, e drept, poate deveni cu greu chiar și gust) nu te poți nici măcar bucura de o manie obișnuită, care te subjugă, îți dă plăceri, vinovății și *fear of missing out* cu fiecare obiect (ne)asumat, ci te forțează să sublimezi, deci să *depui efort* – adică exact ce nu vrei de la o patimă sau de la o manie; ce vrei este, de fapt, să fii dus, în confort sau nu, cu mințile pierdute, prin plăcere. Una peste alta și încheind paranteza, celui care suferă de o manie snoabă, de colecționar, a lecturilor îi vine foarte greu să citească ceva „nou” sau ceva „distractiv”, fiindcă „nu am terminat cu marii clasici, nu am suficient timp pentru așa ceva”.

Astfel că pentru mine, cu capul spășit, lectura aferentă e o plăcere dintre cele acceptate mai recent, deși încă puțin vinovată. Mai mult, m-am lovit întîmplător de cartea în cauză pe Facebook (vai, ce trivial!). Nu am pus mîna pe ea pentru absolut niciun alt motiv mai ales, mai cu seamă că cineva care îndrăznește acum să scrie despre dragoste trebuie să fie oarecum dement sau măcar foarte încrezător în arta lui, încât să nu se întrevadă cu groază ca obiect de ridicol în minunata lume nouă a literaturii.

O poveste de dragoste aproape banală este romanul de debut al lui Toma Bucuroiu. Nu introduc autorul, fiindcă 1. Nu sînt prea multe lucruri non-speculative de zis și nu vreau să copiez coperta; 2. Îmi plac cărțile citite din prietenie, dar uneori prefer un obiect gol, la care te uiți cu nefamiliaritatea dată de lipsa figurii autorului.

Mi-am făcut de cap cu cartea și a fost bine. Am citit maniacal, cam într-o noapte, și după

am reluat pasaje ca să pot scrie mai limpede. S-a potrivit bine cu perioada de Crăciun, când am scris, fiindcă punctul culminant al poveștii – geografic, la mijlocul romanului – se petrece în jurul sărbătorilor, în casa de la Fieni.

De ce în mijloc? Perspectiva se schimbă și o parte dintre evenimente sînt reluate de celălalt dintre cei doi protagoniști (secund? prim?) după finalul în coadă de pește al primei părți a romanului. Capitolele din prima parte, deși în continuitate, aproape că sînt destul de stabile încît să poată fi citite ca ceva de sine stătător. Îmi place un realism curat, fără artificii autoricești (supans, cîrlige, întrebări retorice). Cam asta se întîmplă în fiecare capitol, și de asta par toate atît de stabile: *ce-i în gușă-i și-n căpușă*, ca să zic așa. Iarăși ce detest este exact ce am făcut chiar eu în incipitul textului, adică o teoretizare filozofică inutilă, unde tu vrei doar să vezi, direct, pixel cu pixel, ce percepe naratorul autodiegetic. Pariul meu e că s-a studiat ceva Hemingway, ceea ce e, din nou, foarte bine. E una cînd naratorul, personaj sau nu, e investit în descriere (să zicem, cărlionții Annei Karenina) și cînd se lasă pe sine complet deoparte, într-un realism înregistrat fără implicare, de care găsim aici. Ambele plăcute, dar complet diferite.

Prima parte cuprinde maximal povestea de cuplu din perspectiva ei – din păcate, exagerat de artificială inițial și, din cînd în cînd, și mai tîrziu. Ordonat, cronologic, parcă o metastructură care, prin accesele de ordine și claritate pe care le cere personajul de la cuplu, este făcută să pară de-a dreptul compusă de ea. A doua parte, perspectiva lui, are ceva din relație, ceva din altele, un istoric adolescentin-matur dureros de sincer, carieră și șantier (arheologic). Partea a doua e de o naturalețe mult mai convingătoare, și, personal, mai palpitantă, fiindcă e cu mai puține rumații și mai multă aventură, aproape un jurnal de Amazon, dar între București, Fieni și Capidava.

Ea e exasperantă, dar rîvnitoare, cum zice cartea; el, iluzionat, dar perseverent. Își toacă măruntaiele împreună între scrierea unui roman, ei complet inaccesibil, și absența lui tulburătoare, care aproape naște acel dispreț după care nicio legătură nu se poate întrema. Încă n-au fost atinși de Nimic; ce e foarte palpabil e dragostea de ceva, de deplin, de bogăția fabuloasă a faptului de a fi, o dată, și, apoi, dacă e posibil, de bogăția nesperată a faptului de a fi împreună. Ce e banal și supranatural deopotrivă, lucru subliminal exprimat în carte, e că dragostea – de altul, de tine, de viață, libertate și creație – se joacă între două planuri la fel de intangibile, și se pierde cînd uităm că fiecareia trebuie să i se ploconească, pe rînd, partea leului.

Însemnările ușor picarești au ceva și din dragostea de pahar, și din patima de pustiu. Neliniștile interne relației, ale raportului lor cu familia lui, ale vieții lui de student și ale noului verii în Dobrogea, înconjurată de incertitudinea plecării din țară la studii lipsesc verbatim cu desăvîrșire; par în schimb cuprinse în descrieri, în peisaje, în comicul care de fapt nu are nicio treabă cu ele. Naratorul își înregistrează simplu viața, iar în arta înregistrării se vede el.

Dincolo de narator și romanul în sine, nu pot să nu îmi aduc aminte de ceva care îmi face o impresie similară: *Pânza de păianjen* a Căllei Serghi. Și de aici, mai precis, rețin stîngaci un moment anume: ea este întreată, după succesul romanului: „Și acum, că ți-ai pus toată viața pe hîrtie, despre ce vei mai scrie?”. Cu sfială, dar speranță, întorc această întrebare și de după paginile unei *povești de dragoste aproape banale*.

Imagine: „Wie ein Block” – Peter Wever